

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **L. K.**, zast. JUDr. Pavlem Kiršnerem, advokátem, se sídlem V Holešovičkách 1579/24, Praha 8, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2015, č. j. 42 Ad 42/2013 - 67,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátu JUDr. Pavlu Kiršnerovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 1.300 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Úřad práce České republiky - Krajská pobočka v Příbrami, Kontaktní pracoviště Kladno, rozhodnutím ze dne 23. 5. 2012, č. j. MPSV-UP/856085/12/AIS-ZDP, podle § 9 až 12 a § 14 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 329/2011 Sb.“), a podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), nepřiznal žalobci příspěvek na zvláštní pomůcku - motorové vozidlo s odůvodněním, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Kladno ze dne

28. 4. 2012 nejde o osobu, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci ve smyslu § 9 odst. 1 až 4 zákona č. 329/2011 Sb.

Rozhodnutím ze dne ze dne 22. 8. 2012, sp. zn. SZ/6611/2012/9S-SČK, č. j. MPSV-UM/9142/12/9S-SČK, žalovaný podle § 90 odst. 5 správního řádu zamítl odvolání a uvedené prvoinstanční rozhodnutí potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí o odvolání žalovaný uvedl, že v odvolacím řízení požádal Posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze (dále jen „posudková komise“) o posouzení zdravotního stavu žalobce a o vypracování posudku. Podle závěru posudku posudkové komise ze dne 1. 8. 2012 nebyl žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí osobou, která má ve smyslu § 9 odst. 2 a 4 zákona č. 329/2011 Sb. těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. U žalobce totiž nešlo o těžkou vadu nosného (pohybového) ústrojí uvedenou v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. ani o těžké mentální postižení uvedené v části I. bodu 4 písm. b) téže přílohy. Posudková komise přitom vycházela ze zdravotní dokumentace ošetřující lékařky žalobce i z dalších lékařských zpráv, přezkoumala posudkový závěr Okresní správy sociálního zabezpečení Kladno, potvrdila jeho správnost a po zvážení všech skutečností konstatovala, že se u posuzované osoby nenachází takové zdravotní postižení, které by splňovalo kritéria odůvodňující poskytnutí příspěvku na pořízení motorového vozidla. Z těchto důvodů žalovaný neshledal v rozhodnutí prvního stupně žádné pochybení.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 7. 12. 2015, č. j. 42 Ad 42/2013 - 67, zamítl žalobu proti uvedenému rozhodnutí o odvolání. V odůvodnění rozsudku soud nejprve shrnul závěry posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Kladno ze dne 28. 4. 2012 a posudku posudkové komise ze dne 1. 8. 2012, podle nichž žalobce netrpí zdravotními postiženími odůvodňujícími poskytnutí příspěvku na pořízení motorového vozidla. Jelikož žalobce proti těmto posudkovým závěrům v žalobě brojil, doplnil soud dokazování o posudek MUDr. Juraje Ševčíka, soudního znalce z oboru zdravotnictví, odvětví všeobecné a posudkové lékařství, ze dne 16. 9. 2015. V tomto znaleckém posudku, který posoudil zdravotní stav žalobce na základě úplné zdravotní dokumentace, se uvádí, že žalobce má po mozkové příhodě problémy s pravostranným postižením končetin a že toto jeho postižení je bezesporu těžké. Podle soudního znalce však nešlo o těžkou poruchu pohyblivosti všech tří funkčních celků pohybového ústrojí. Z předložené zdravotnické dokumentace i z výčtu zdravotních postižení žalobce dospěl znalec k závěru, že se v posuzovaném případě nejednalo o těžkou vadu nosného (pohybového) ústrojí uvedenou v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. a že posudky okresní správy sociálního zabezpečení i posudkové komise byly zcela správné. Soud nezjistil, že by správní orgány bagatelizovaly zdravotní stav žalobce nebo ho označovaly za krátkodobý. Podle závěru soudu žalobce podmínky pro přiznání požadovaného příspěvku nesplnil.

Žalobní námitku, podle níž žalovaný nepřihlédl k podkladům, které svědčí ve prospěch žalobce, soud označil za opožděnou. Nad rámec tohoto závěru uvedl, že žalobce měl zřejmě na mysli lékařskou zprávu MUDr. A. F., která však podle znaleckého posudku nehodnotila zdravotní stav žalobce v souvislosti s taxativně stanovenými postiženími, pro něž lze příspěvek na zvláštní pomůcku přiznat. Soud se nezabýval ani opožděnou

pokračování

námítkou, že zdravotní stav žalobce nelze posuzovat jen podle přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., neboť tento výčet není taxativní. Uvedenou námítku totiž žalobce poprvé uvedl až v replice k vyjádření žalovaného a upřesnil ji při závěrečném soudním jednání.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost.

V ní stěžovatel namítl, že podle § 9 odst. 1 a 2 zákona č. 329/2011 Sb. má nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku též osoba s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého stavu odůvodňující přiznání tohoto příspěvku jsou uvedena v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., jak vyplývá z jeho § 9 odst. 4. Krajský soud a správní orgány obou stupňů však mylně vycházely z toho, že výčet zdravotních postižení uvedený v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. má taxativní charakter. Tomuto závěru neodpovídá jazykový výklad zkoumaného ustanovení. Zákon č. 329/2011 Sb. totiž stanoví, že pro nárok na předmětnou dávku je nutno splnit podmínku postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého stavu. Synonymy slova „charakter“ v užitém významu jsou podle slovníku cizích slov výrazy „povaha“, „typ“, „rás“, z čehož vyplývá, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má ten, kdo trpí nemocemi stejného typu, rázu či povahy jako u zdravotních postižení uvedených v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. Pojem „dlouhodobě nepříznivý stav“ definuje § 9 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb. jako nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok. Stěžovatel uvedl, že jeho zdravotní obtíže nepochybně mají charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, což vyplývá z jeho zdravotní dokumentace a zejména ze zprávy specialisty z oboru neurologie. Stejný závěr lze dovodit i z výsledku znalce MUDr. Juraje Ševčíka při jednání soudu, který na otázku zástupce stěžovatele uvedl, že pokud by nepřihlížel k příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., považoval by stěžovatele za osobu s těžkou pohybovou vadou. Stěžovatel uzavřel, že výčet zdravotních postižení uvedený v této příloze není možné chápat jako taxativní, že je osobou s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a že má proto nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku.

Stěžovatel dále namítl, že ustanovený soudní znalec vycházel při vypracování znaleckého posudku jen z listinných podkladů, aniž by ho podrobil zdravotní prohlídce. Stejným způsobem přitom bylo postupováno i v řízení před správními orgány obou stupňů.

Vzhledem k těmto skutečnostem stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že považuje rozsudek krajského soudu za věcně správný a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle první kasační námitky jsou zdravotní postižení stěžovatele charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, která zakládají nárok na příspěvek na pořízení motorového vozidla, i když nejsou uvedena v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., neboť ta v části I. bodu 1 písm. a), b, d) až i) neobsahuje taxativní výčet vad nosného nebo pohybového ústrojí odůvodňujících přiznání této dávky. Stejnou námitkou uplatněnou v řízení o žalobě se krajský soud odmítl zabývat, neboť podle jeho názoru byla poprvé uvedena až v replice k vyjádření žalovaného a upřesněna při soudním jednání, a tudíž byla podána opožděně.

Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. *kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl*, přičemž toto ustanovení dopadá i na případy, kdy stěžovatel v řízení před krajským soudem námitku uplatnil až po uplynutí lhůty k podání žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 - 39). V nyní posuzované věci se proto Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda žalobce v žalobním řízení uplatnil uvedenou námitku včas.

Podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *žaloba kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3) musí obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné*. Podle § 71 odst. 2 s. ř. s. *žalobce rozšířit žalobu o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby, tedy do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou, jak vyplývá z § 72 odst. 1 téhož zákona*. Podle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. *soud přezkoumává v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí*.

V žalobě, která byla podána v poslední den zákonné dvouměsíční lhůty od obdržení rozhodnutí o odvolání, žalobce nejprve zmínil odůvodnění tohoto správního aktu, v němž se uvádí, že posudková komise přezkoumala posudkový závěr okresní správy sociálního zabezpečení a dospěla ke stejnému závěru, podle něhož se u posuzovaného nenachází takové zdravotní postižení, které by splňovalo kritéria pro poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku. Dále žalobce uvedl, že právě závěry posudku okresní správy sociálního zabezpečení napadl v odvolání jako nesprávné, což doložil zprávami ošetřujících lékařů. V rozhodnutí žalovaného se neuvádí, jaký je jeho zdravotní stav, a proto znovu požádal ošetřující lékaře, aby s ohledem na novou právní úpravu představovanou zákonem č. 329/2011 Sb. a jeho přílohami vyhotovili lékařské zprávy. Z nich vyplývá, že dlouhodobě trpí těžkým funkčním víceetážovitým postižením pohybového aparátu (trupu, pánve a obou dolních končetin), včetně poruchy stability a koordinace, přičemž se jedná o trvalá postižení, u nichž není možné očekávat zlepšení. Z těchto důvodů je osobou, která má těžkou vadu nosného a pohybového ústrojí a splňuje tak podmínky pro poskytnutí příspěvku. Žalovaný tuto skutečnost nezjistil a neuvedl, v důsledku čehož je jeho rozhodnutí nesprávné.

Žalobce tedy v žalobě s odkazem na lékařské zprávy namítl, že je osobou s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a že tak splňuje zákonné podmínky pro přiznání příspěvku na zvláštní

pokračování

pomůcku. Tím uvedl právní důvod tvrzené nezákonnosti rozhodnutí žalovaného, který mohl i po uplynutí lhůty pro podání žaloby argumentačně blíže specifikovat a rozvést, neboť takovou procesní aktivitu žádné ustanovení soudního řádu správního neomezuje. Do takto žalobou vymezeného rámce soudního přezkumu rozhodnutí žalovaného přitom náleží i část repliky k vyjádření žalovaného, kterou žalobce podal krajskému soudu po uplynutí lhůty po podání žaloby. V ní sice žalobce poprvé uvedl, že v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb. nejsou taxativně vyjmenována zdravotní postižení, která by jako jediná odůvodňovala přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku, nicméně toto jeho tvrzení bylo zasazeno do rámce žalobního bodu, v němž poukázal na svou těžkou vadu nosného nebo pobytového ústrojí charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Jinými slovy řečeno, žalobce v žalobě namítl, že je osobou se zdravotními postiženími, která podle zákona č. 329/2011 Sb. zakládají nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku, a později toliko tento žalobní bod rozvedl o argumentaci, podle níž není rozhodující, zda jsou jeho těžké vady nosného nebo pohybového ústrojí uvedeny v příloze k tomuto právnímu předpisu.

Tvrzení, že výčet zdravotních postižení obsažený v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb. není taxativní, tedy tvořilo součást včas vymezeného právního důvodu nezákonnosti rozhodnutí žalovaného, a proto bylo povinností krajského soudu se zabývat i tímto aspektem žalobního bodu. S jeho závěrem, že poukaz žalobce na nesprávnost posuzování jeho zdravotního stavu jen podle přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. představuje samostatnou námitku, která byla podána opožděně, se tedy Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Za této situace kasační námitku, podle níž má stěžovatel zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla, přestože není výslovně obsaženo v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., je nutné považovat v celé její šíři za přípustnou. Jejím věcnému posouzení nebrání ani skutečnost, že se krajský soud z uvedených nesprávných důvodů nezabýval tím, zda výčet zdravotních postižení uvedených v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb. má taxativní povahu, či nikoli. Nevypořádání tohoto tvrzení totiž představuje jen dílčí nedostatek odůvodnění napadeného rozsudku, který se týká toliko jednoho aspektu žalobního bodu, jehož jádro spočívá v námitce o existenci zdravotního postižení stěžovatele odůvodňujícího přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla. Zmíněné pochybení tak nemá za následek nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů a postačí, když ho Nejvyšší správní soud překlene tím, že se opomenutou dílčí otázkou uplatněné žalobní námitky bude zabývat v řízení o kasační stížnosti.

Při posouzení uvedené stížnostní námitky Nejvyšší správní soud vycházel z následujících ustanovení zákona č. 329/2011 Sb. Podle jeho § 9 odst. 1 *nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí nebo těžké sluchové postižení anebo těžké zrakové postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.* Podle § 9 odst. 2 *nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.* Podle § 9 odst. 3 *za dlouhodobě nepříznivý zdravotní*

stav se pro účely tohoto zákona považuje nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok. Podle § 9 odst. 4 zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a zdravotní stavu vylučující jeho přiznání jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu.

Podle části I. bodu 4 této přílohy za zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla se považují

- a) zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b), d) až i),*
- b) těžká nebo hluboká mentální retardace a stavu na rozhraní těžké mentální retardace.*

Podle části I. bodu 1 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. za těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí se považuje též:

- a) anatomická ztráta obou dolních končetin v bérkách a výše,*
- b) funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,*
- d) funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,*
- e) ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí,*
- f) ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin,*
- g) těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina,*
- h) disproporční poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,*
- i) anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s krátkým pahýlem bez možnosti oprotézování nebo exatrikulace v kyčelním kloubu.*

Posouzení povahy zdravotního postižení z hlediska splnění podmínek nároku na dávku osobám se zdravotním postižením je věcí odborně medicínskou, k níž správní orgán ani soud nemají potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely odvolacího správního řízení o přiznání takové dávky posuzuje zdravotní stav občanů Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 a § 8 odst. 1 písm. e) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

V nyní projednávané věci tak byl pro žalovaného stěžejním důkazem posudek posudkové komise ze dne 1. 8. 2012, podle jehož závěru nebyl stěžovatel v rozhodné době osobou, která má ve smyslu § 9 odst. 2 a 4 zákona č. 329/2011 Sb. těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. U stěžovatele nešlo o těžkou vadu nosného (pohybového) ústrojí uvedenou v písm. a), b), d) až i) bodu 1 části I. přílohy k citovanému zákonu ani o těžké mentální postižení uvedené v písm. b) bodu 4 části I. téže přílohy. Při vypracování posudku vycházela posudková komise z posudkového spisu okresní správy sociálního zabezpečení, zdravotní dokumentace praktické ošetřující lékařky a z ortopedických, neurologických a interních nálezů, po posouzení těchto podkladů nenalezla u posuzované osoby takové zdravotní postižení, které by splňovalo kritéria pro

pokračování

poskytnutí příspěvku na pořízení motorového vozidla, a po takto provedeném přezkumu potvrdila posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Kladno ze dne 28. 4. 2012, na základě něhož nebyla stěžovateli tato dávka přiznána. Uvedený posudkový závěr odůvodnila posudková komise následujícím způsobem:

„Jednalo se o muže s artrózou nosných kloubů, s hybností kol. kl. s drásoty S 0-10-110, kyčelních kloubů S 0-0-100. Po cévní mozkové příhodě v r. 1998 v neurol. nálezu dominuje cerebelární symptomatologie se zhoršenou stabilitou chůze, pro kterou používá oporu 2 FH, DKK z neurol. hlediska bez motorického deficitu, bez těžkých paréz či plegií. Páteř s vyrovnanou lordosou bederní, trny pokleповě nebolestivé, paravertebrální kontraktury v dolním bederním úseku, Lassegue bilat. 70°, palpační bolestivost SIS vlevo. Orientovaný správně, komunikující, bez závažného duševního, mentálního či smyslového postižení.“

Krajský soud považoval za potřebné posouzení zdravotního stavu stěžovatele i v soudním přezkumném řízení. Za tímto účelem ustanovil MUDr. Juraje Ševčíka, soudního znalce z oboru zdravotnictví, odvětví všeobecné a posudkové lékařství, veřejné zdravotnictví. Jeho znalecký posudek ze dne 16. 9. 2015 obsahuje následující posudkové zhodnocení:

„Z přiložené zdravotnické dokumentace, která popisuje zdravotní stav v době žádosti a v době projednávání jeho žádosti a těsně po, se jednalo i interní polymorbiditu - jmenovitě dle lékařského nálezu interní ambulance MUDr. J. ze dne 24. 4. 2013 - zejména hypertenzní choroba III. st. dle WHO, dobře kontrolovanou, SSSy s přetrvávající fibrilací síní, vyrovnanou při AA léčbě, trvalá antikoagulační léčba, stav po embolizační CMP z r. 1998 při arytmií s nevelkým reziduem závratí a pravostrannou hemiparézou v péči NRA. Dle ortopeda MUDr. J. G. v nálezu ze dne 17. 9. 2012 trpí počínající gonartrozou, coxartrozou, spondylartrozou, CCB syndromem, pravostrannou rhisartrozou. Popsán stav po CMP s pravostrannou hemiparézou a expresivní afázií. Neurologické vyšetření 25. 9. 2012 MUDr. F. uvádí ve svém subj. nálezu, kromě jiného, že stav je subj. zhoršen, ujde stěží 50 m, poté musí odpočívat pro dušnost, unaví ho i mluvení a polykání, zhoršena stabilita chůze. Řeč zpomalená, sakkadovaná, cerebellárního charakteru. V rámci obj. neurolog. vyšetření 25. 9. 2012 MUDr. F. uvádí: klin. neurolog. nálezu dominuje cerebelární symptomatologie, kvadrupyramidové postižení, kvadrantová hemianopsie l.dx., stav po paréze n. VII dx. staršího data, kognitivní funkce normální, axiální syndrom pozit., občasné orofaciální synkinezy v orofaciální oblasti vpravo, řeč zpomalená, sakkadovaná, cerebellárního charakteru, vyrovnaná lordóza L páteře, trny pokleповě bolestivé s max. distálně LS segmentu, paravertebrálně kontraktury dist.L segmentu, Lassegue bilat. 70 st., palp. bol. SIS, více vlevo. Artrotická defigurace a drásoty obou kolenních kloubů, chůze s oporou 2 FH zhoršena, ujde max. 50 m., pak musí odpočívat.“

Do diagnostického souhrnu zařadil soudní znalec tato zdravotní postižení stěžovatele:

- a) Gonartrosis gravis, Coxartrosis - artróza nosných kloubů
- b) Spondylartrosis deformans, Cervicokraniální a brachiální syndrom
- c) Rhisartrosis l.dx.
- d) Stav po cévní mozkové příhodě s pravostrannou hemiparézou
- e) Ischemická choroba srdce s fibrilací síní, hypertenze III. st.
- f) Hyperlipoproteinémie

- g) *Mírná renální insuficience při nefroskleróze*
 h) *Chronická gastritida dlouhodobě v klidu.*

V posudkovém závěru soudní znalec uvedl, že podle dostupné zdravotnické dokumentace i uvedeného výčtu nemocí se u stěžovatele nejednalo o těžkou vadu nosného (pohybového) ústrojí uvedenou v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. K datu napadeného rozhodnutí stěžovatel trpěl vadami nosného nebo pohybového ústrojí, ale jeho zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejsou uvedena v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., na kterou odkazuje jeho § 9 odst. 4. Na konci posudku ze dne 16. 9. 2015 soudní znalec konstatoval, že nepřiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla bylo správné v kontextu zákona a vyhlášky.

Na závěry tohoto posudku odkázal soudní znalec i při výslechu před krajským soudem s tím, že zdravotní stav stěžovatele posoudil na základě kompletních lékařských zpráv a považuje rozhodnutí o nepřiznání příspěvku za správné. Znalec zdůraznil, že zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla jsou stanovena v příslušných ustanoveních přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. U stěžovatele se přitom evidentně nejedná o zdravotní postižení podle části 1 bodu 1 písm. a), b) a d), což je seznatelné i pro laika. Zdravotního postižení uvedeného pod písm. e) se týká nepohyblivost kloubů, což není případ stěžovatele. Ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin ve smyslu písm. f) představuje postižení spojené s nemocí Scheuermann. Ani těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí (trupu, pánve a končetiny), jež jsou obsaženy v písm. g), nebyly u stěžovatele shledány. Ten má totiž po mozkové příhodě problémy s pravostranným postižením končetin, které je nutné považovat za těžké postižení, avšak nikoli za těžkou poruchu pohyblivosti všech tří funkčních celků. V neposlední řadě je nutné dodat, že stěžovatel trpí postižením krční páteře a ramene.

Soudní znalec se při jednání krajského soudu vyjádřil také k lékařské zprávě neuroložky MUDr. A. F. ze dne 25. 9. 2012, v níž bylo doporučeno vyhovění žádosti o přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla, neboť se u stěžovatele jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který spočívá v poruchách stability, řeči, koordinace a víceetážovitém postižení pohybového aparátu, přičemž změny jsou trvalé a vzhledem ke kombinaci etiologických faktorů nelze u něho očekávat zlepšení klinického nálezu. K tomu znalec uvedl, že zdravotní stav stěžovatele lze skutečně označit za dlouhodobě nepříznivý s ohledem na to, že postižením trpí déle než rok. Lékařská zpráva MUDr. F. nicméně hodnotí zdravotní stav stěžovatele a jeho postižení páteře velmi kulantně a komplexně, a to v souvislosti s degenerativními změnami a jeho věkem 73 let.

Konečně soudní znalec uvedl, že pokud by nepřihlížel k příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., tak by zdravotní postižení stěžovatele posoudil jako těžkou pohybovou vadu. Stěžovatel však nesplňuje podmínky pro přiznání příspěvku na motorové vozidlo s ohledem na taxativní výčet zdravotních postižení obsažených v této příloze, s nimiž toliko je spojena možnost tuto dávku poskytnout.

pokračování

Soudní znalec se tedy vypořádal se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédl k veškerým zdravotním potížím stěžovatele a své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodnil. Přitom náležitě vysvětlil, proč není možné zdravotní postižení stěžovatele považovat za některou z těžkých vad nosného nebo pohybového ústrojí uvedených v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., ačkoliv má stěžovatel těžkou pohybovou vadu a jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý. Rovněž tak se znalec dostatečně vypořádal s lékařskými zprávami a objasnil, z jakých důvodů nelze ani na základě jejich obsahu stěžovateli přiznat příspěvek na pořízení motorového vozidla. Na základě těchto skutečností je možné znalecký posudek ze dne 16. 9. 2015, včetně jeho doplnění provedeného při jednání soudu, považovat za úplný, přesvědčivý a náležitě odůvodněný, takže o jeho správnosti nemá Nejvyšší správní soud žádné pochybnosti. Navíc ke stejnému posudkovému závěru dospěly ve svých posudcích i posudková komise a okresní správa sociálního zabezpečení. Ostatně stěžovatel ani v kasační stížnosti netvrdil, že by měl některé zdravotní postižení uvedené v příslušných ustanoveních přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. Proto je možné spolehlivě vycházet z toho, že stěžovatel žádným takovým onemocněním v rozhodné době netrpěl.

Za této situace se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zdali v posuzované věci měl být stěžovateli přiznán příspěvek na pořízení motorového vozidla na základě jeho těžké pohybové vady, která byla shledána též soudním znalcem a která přitom není uvedena ve výčtu zdravotních postižení obsaženém v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb.

Podle již zmíněného ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb. se příspěvek na zvláštní pomůcku pořízení motorového vozidla poskytuje též osobě, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a jejíž zdravotní stav nevyklučuje přiznání tohoto příspěvku. Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav se pak považuje nepříznivý zdravotní stav, který podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, jak vyplývá z třetího odstavce téhož ustanovení. Zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a zdravotní stavy vylučující jeho přiznání jsou však podle § 9 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb. uvedeny v příloze k tomuto zákonu. Z tohoto ustanovení proto nepochybně vyplývá, že nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku pořízení motorového vozidla nemá každá osoba s těžkou poruchou nosného nebo pohybového ústrojí, která podle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než rok, nýbrž jen taková osoba, která trpí zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu uvedeným v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb. a u níž přiznání příspěvku nevyklučuje zdravotní stav charakterizovaný v téže příloze. Tomu odpovídá i znění části I. bodu 4 písm. a) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., v němž se výslovně uvádí, že za zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla se považují zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b) d) až i). Jejich výčet je přitom formulován uzavřeně a ani ze znění § 9 zákona č. 329/2011 Sb. či jiných ustanovení jeho přílohy není možné usuzovat, že by okruh těžkých vad nosného a pohybového ústrojí, pro něž lze tuto dávku přiznat, byl stanoven pouze demonstrativně. Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla totiž nejsou v zákoně č. 329/2011 Sb. uvedeny slovy „zejména“, „například“ či „v dalších obdobných zdravotních postiženích“. Je tedy zřejmé, že v příloze

k tomuto zákonu je obsažen taxativní výčet zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla.

Nelze tak souhlasit s tvrzením stěžovatele, že nárok na příspěvek na pořízení motorového vozidla má podle jazykového výkladu zákona č. 329/2011 Sb. i osoba trpící nemocemi stejného typu, rázu či povahy jako u zdravotních postižení uvedených v části I. bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k tomuto zákonu. Naopak, znění § 9 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb. a bodu 4 písm. a) jeho přílohy výslovně stanoví, že za zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku pořízení motorového vozidla se považují jen v příloze vyjmenované nemoci. Proto tato dávka nemůže být poskytnuta osobě s jinou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, i kdyby byla lékařsky diagnostikována jako těžká porucha. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele, který byl podle soudního znalce zapříčiněn těžkou pohybovou poruchou neuvedenou v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., tedy neodůvodňuje přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla ani na základě nejširšího možného jazykového významu právních norem obsažených v tomto právním předpise.

Tuto dávku pak nelze stěžovateli poskytnout ani za pomoci analogie, jež je obecně myslitelná i při taxativním výčtu (srov. Melzer, F.: Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2011, str. 249). Shora vyjmenovaný okruh zdravotních postižení uvedených v části 1 bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. totiž obsahuje jen nejzávažnější vady nosného nebo pohybového ústrojí, takže úmyslem zákonodárce bylo poskytnutí příspěvku na pořízení motorového vozidla pouze takto nejpostiženějším osobám. Skutečnost, že stěžovatel mezi ně nepatří, vyplývá i z již zmíněné výpovědi soudního znalce. Ten totiž uvedl, že stěžovatel sice má těžkou pohybovou poruchu, avšak se u něho nejedná o těžkou funkční poruchu pohyblivosti na základě postižení všech tří funkčních celků pohybového ústrojí podle části I. bodu 1 písm. g) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., které přitom náleží mezi méně závažná zdravotní postižení, pro něž je možné podle této přílohy přiznat příspěvek na pořízení motorového vozidla, a to například ve srovnání s anatomickou či funkční ztrátou dolní končetiny či její části. V uvedeném taxativním výčtu zdravotních postižení, pro která lze osobě poskytnout příspěvek na pořízení motorového vozidla, tedy nelze shledat žádnou neúplnost, nedostatek či nedokonalost právní úpravy, kterou by bylo možné označit jako mezeru v zákoně vyžadující její vyplnění za užití analogie.

Těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí, která odůvodňuje přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku-motorové vozidlo, je tedy výlučně vada vyjmenovaná v části 1 bodu 1 písm. a), b), d) až i) přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. Musí se proto jednat o zdravotní postižení shodné a přirovnávání postižení jiných není přípustné. K tomuto závěru ostatně dospěl také Krajský soud v Českých Budějovicích v rozsudku ze dne 4. 6. 2013, č. j. 2 Ad 14/2013 - 20, přičemž kasační stížnost proti tomuto rozhodnutí zamítl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 55/2013 - 29.

Kasační námitku, podle níž zdravotní postižení stěžovatele zakládají nárok na příspěvek na pořízení motorového vozidla, tedy Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

pokračování

Dále se neztotožnil ani se stížnostní námitkou, že soudem ustanovený znalec v řízení o žalobě vycházel při vypracování znaleckého posudku jen z listinných podkladů, aniž by podrobil stěžovatele zdravotní prohlídce. Stejnou námitku stěžovatel uplatnil také ve vztahu k posudkům okresní správy sociálního zabezpečení a posudkové komise.

Podle judikatury správních soudů by přímé osobní vyšetření posuzované osoby mělo být pravidlem, nicméně uvedená zásada neplatí bezvýjimečně bez náležitého zohlednění konkrétních okolností projednávaného případu a uplatní se tak zejména při odstraňování nejasností a rozporů při posuzování zdravotního stavu jednotlivými posudkovými orgány (srov. kupř. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011 - 44, a ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 55/2013 - 29). V dané věci měli soudní znalec, posudková komise i okresní správa sociálního zabezpečení k dispozici aktuální a úplné lékařské zprávy z oboru interny, neurologie a ortopedie, z nichž mohli spolehlivě posoudit zdravotní stav stěžovatele i povahu jeho zdravotních postižení ve vztahu k splnění podmínek pro přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla. Přitom všechny posudkové orgány dospěly k stejnému závěru, podle něhož stěžovatel v rozhodné době netrpěl zdravotním postižením uvedeným v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., který nebyl v kasační stížnosti nikterak zpochybněn. Soudní znalec pak na základě lékařských nálezů objasnil, že stěžovatel trpí těžkou pohybovou poruchou a jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, avšak tyto jeho obtíže nedosahují intenzity zdravotních postižení, která podle zákona odůvodňují přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla. Za této situace, kdy o správnosti, úplnosti a objektivnosti posouzení zdravotního stavu stěžovatele i bez jeho osobního vyšetření nebylo a nadále není žádného sporu, neshledal Nejvyšší správní soud v tomto postupu posudkových orgánů nedostatek, který by mohl mít nějaký vliv na zákonnost rozsudku krajského soudu a rozhodnutí žalovaného.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Odměna soudem ustanoveného zástupce stěžovatele advokáta JUDr. Pavla Kiršnera a náhrada jeho hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti byla stanovena podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupce stěžovatele učinil v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu spočívající v doplnění kasační stížnosti, za který mu náleží odměna ve výši 1.000 Kč podle § 9 odst. 2 a § 7 advokátního tarifu a režijní paušál podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč. Celková výše odměny za zastupování a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce tak činí 1.300 Kč, která bude advokátovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele, který je osvobozen od soudních poplatků, nese stát, jak vyplývá z § 35 odst. 8 věty první s. ř. s.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2016

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu